

Република Македонија

Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

Обраќање на Претседателот на Советот на експерти на МАПАС,

д-р Булент Дервиши

Со особена чест и со задоволство, Ви ги претставувам резултатите и придобивките од вториот и од третиот столб, во деветтиот годишен извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Заокруживме уште една успешна година од работењето на тристолбниот пензиски систем во Република Македонија.

Извештајот содржи опис на карактеристиките на капитално финансираното пензиско осигурување, податоци за капитално финансираното пензиско осигурување, оценка на извршувањето на прописите во областа на капитално финансирано пензиско осигурување и други податоци од значење за ова осигурување, разработени во седум глави.

Во извештајот, најпрво е вклучен дел, посветен на светските состојби и трендови во пензиската област, со посебен акцент на капитално финансираното пензиско осигурување. Потоа следува општ опис на карактеристиките на пензискиот систем кој како резултат на реформата има јавна и приватна компонента, односно претставува комбинација од осигурување врз основа на генерациска солидарност и капитално финансирано пензиско осигурување. Потоа е даден краток осврт на најзначајните измени во законите и во подзаконските акти од оваа област.

Оваа година најзначајни измени се направени во правилниците кои ги уредуваат областите на инвестирање, на членство, надоместоци, агенти, маркетинг, итн. поради усогласување со измените на двата закона, потоа поедноставување на постапката за ажурирање на податоците на членовите и на пензионираниите членови на пензиските фондови, заради воспоставување на нов систем за одржување на испити за агенти, како и поради промена на рокот за доставување на извештаите за пензиска заштеда, итн. Исто така, беа изготвени и девет нови правилници со кои се доработува фазата на исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансираното пензиско осигурување.

Понатаму, вклучени се податоци и информации за активностите на двете пензиски друштва во врска со нивното финансиско работење. Двете пензиски друштва ја завршија 2014 година со позитивен финансиски резултат.

Секако, најголем дел од извештајот опфаќаат петтата и шестата глава, каде што се вклучени обемни информации и анализи на работењето на четирите пензиски фонда (два задолжителни и два доброволни).

Во 2014 година тековно се одвиваа сите активности во вториот и во третиот столб. Имено зачленувањето на членовите во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување продолжи на редовна основа во текот на 2014 година и бројот на членови во вториот столб се зголеми за 6,6% во однос на 2013 година и изнесува околу **373.000** членови што претставува 70% од вкупниот број на осигуреници во Фондот на ПИОМ. Просечната возраст на членовите во вториот столб е 34 години.

Во текот на 2014 година, во вториот столб беа уплатени околу 4,5 милијарди денари, кои заедно со акумулираните средства беа инвестирани согласно законските прописи. Вредноста на средствата на задолжителните пензиски фондови, на 31.12.2014 година, во однос на 31.12.2013 година, порасна за 23% и достигна **33 милијарди денари или околу 537 милиони евра** што претставува околу **6,28% од БДП** на Република Македонија (РМ).

Инвестициското портфолио на задолжителните пензиски фондови се состои од домашни инвестиции кои вклучуваат државни хартии од вредност (58%), депозити (11%) и акции (3%), како и инвестиции во странство кои вклучуваат акции (5%) и удели на инвестициски фондови (22%).

Сметководствената единица и на двата задолжителни пензиски фондови бележеше континуиран пораст во текот на 2014 година. Како резултат на работењето на задолжителните пензиски фондови во седумгодишниот период 2008 – 2014 беше остварен просечен годишен принос во **номинален износ од 5,03%, односно 2,87% во реален износ**.

Во текот на 2014 година имаше нешто помалку од 200 исплати од задолжителните пензиски фондови. Во најголем број случаи, тоа се должеше на остварени семејни пензии од страна на членови на семејство на починат член на вториот столб и остварени инвалидски пензии од страна на членови на вториот столб, поради што нивните акумулирани средства беа пренесени во Фондот на ПИОМ, кој ја исплаќа семејната односно инвалидската пензија. Покрај тоа, имаше и исплати на средства како наследство од индивидуалните сметки на починати членови на вториот столб како и еднократни исплати на лица кои не стекнале право на старосна пензија или на лица кои стекнале право на старосна пензија пред стапување во сила на Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансираното пензиско осигурување.

Во текот на 2014 година продолжи и зачленувањето на членови во третиот столб. Во 2014 година бројот на членови во третиот столб се зголеми за 10% во однос на 2013 година и изнесува околу **20.400 членови**, од кои 69% се учесници во пензиска шема со професионална сметка. Членовите во третиот столб, во просек се повозрасни во однос на членовите во вториот столб, односно просечната возраст на членовите во третиот столб е 42 години.

Во текот на 2014 година, во третиот столб беа уплатени околу 164 милиони денари, кои заедно со акумулираните средства беа инвестирани согласно законските прописи. Вредноста на средствата на доброволните пензиски фондови, на 31.12.2014 година, достигна до **8,2 милјарди денари или околу 8,2 милиони евра**, што претставува околу **0,10% од БДП** на РМ.

Инвестициското портфолио на доброволните пензиски фондови, слично како инвестициското портфолио на задолжителните пензиски фондови, се состои од домашни инвестиции кои вклучуваат државни хартии од вредност (44%), депозити (15%) и акции (12%), како и инвестиции во странство кои вклучуваат акции (5%) и удели на инвестициски фондови (22%).

Сметководствената единица и на двата доброволни пензиски фондови бележеше континуиран пораст во текот на 2014 година. Како резултат на работењето на доброволните пензиски фондови во петгодишниот период 2010 – 2014 беше остварен годишен принос во номинален износ, во опсег од 6,46% до 6,90%, односно годишен принос во реален износ, во опсег од 4,09% до 4,52%.

Во 2014 година беа извршени околу 100 исплати на пензиски надоместок од третиот столб. Најголем дел од исплатите се исплати во случај на старост со еднократно повлекување на средствата, а мал дел се исплати за случај на смрт со исплата на наследство.

Последната глава е посветена на маркетингот и на агентите на пензиските друштва. Заради заштита на интересите на постојните и на идните членови и на пензионираните членови на капитално финансираното пензиско осигурување и заради обезбедување фер и објективно информирање на јавноста, маркетингот се врши во регулирана средина, уредена со закон и со подзаконски акти. Во текот на 2014 година беше организиран и реализиран испит за агенти во четири испитни сесии, при што 58% од присутните кандидати го положиле испитот. Во текот на 2014 година, тековно се вршеа регистрација, пререгистрација и годишна обнова на регистрацијата на агентите. На дел од агентите им престана статусот агент.

Би сакал да нагласам дека штедењето за пензија е штедење на долг рок (ако се има предвид дека едно лице работи 30 до 40 години), па така треба и да се ценат остварените резултати на пензиските фондови. Во секој случај, континуирано мораат да се следат состојбите во пензиската област и да се преземаат мерки за нејзино унапредување, со цел заштита на интересите на членовите и остварување сигурна пензија во текот на староста.

Изминатиов период МАПАС беше учесник во неколку проекти за подигнување на јавната свест и информирање на јавноста:

- едукативна кампања за пензиско штедење под мотото:” Моето друштво е мој избор, а штедењето моја иднина... “ со посета на средни училишта и факултети низ повеќе градови во нашата држава и беа одржани презентации на учениците од завршните години со појаснување на нивните права и обврски во пензискиот систем.
- активности како дел од Координативно тело за финансиска едукација кое се состои од регулаторни тела во кое МАПАС зема активно учество и е дел од „Глобалната недела на парите” која се одржува еднаш годишно.
- МАПАС е дел проектот “ДЕН ЗА ВАС” кој во моментот е реализиран низ повеќе градови во нашата држава, со кој се овозможува на граѓаните преку посета на

отворениот штанд, надминување на сите отворени прашања од областа на пензиското и инвалидското осигурување.

Зад нас се многу активни и успешни години, но предизвикот за раст и унапредување како на МАПАС, така и на системот на капитално финансирано пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите ќе не води напред. Исто така, водејќи се од нашата мисија, ќе продолжиме секојдневно да вршиме супервизорски активности врз пензиските друштва, пензиските фондови и врз чуварите на имот, ќе работиме на промовирање и развивање на свеста кај јавноста, ќе соработуваме со институциите вклучени во пензиското осигурување и со релевантни институции од финансиската област и, по потреба, ќе даваме иницијативи за измени на законите и на подзаконските акти во насока на остварување на мисијата на МАПАС, да ги заштити интересите на членовите на пензиските фондови и да го поттикне развојот на капитално финансираното пензиско осигурување заради посигурни пензионерски денови..

Верувам дека читателите, во овој богат годишен извештај, ќе најдат интересни и корисни информации за да добијат појасна слика за вториот и третиот пензиски столб во РМ.

Скопје, јули 2015 година